

درسنامه مختصر

روانپزشکی آکسفورد

مترجم:

دکتر نصرت‌الله پورافکاری

انتشارات شهرآب

دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، کوچه بهشت آیین، پلاک ۴۲، طبقه دوم کدپستی: ۱۳۱۴۹
تلفن و نمابر: ۶۴۰۲۰۵۴

درسنامه مختصر، روانپزشکی آکسفورد

مترجم : دکتر نصرت‌الله پورافکاری

ناشر : شهرآب - آینده‌سازان

نوبت چاپ : اول آینده‌سازان

تاریخ انتشار : ۱۳۸۵

تیراژ : ۱۱۰۰ نسخه

حروفچینی : شهرآب

لینوگرافی : نورنگ

چاپ و صحافی : پژواک اندیشه

شابک : ISBN 964-314-049-0-۰۹۶۴-۳۱۴-۰۴۹-۰

حقوق چاپ برای انتشارات شهرآب محفوظ است.

فهرست‌نویسی پیش از انتشار

گلدنر، مایکل گرامام	Gelder, Michael Graham
درسنامه مختصر روانپزشکی آکسفورد / مؤلفین مایکل گلدنر، ریچارد میو، فیلیپ کاونن؛ ترجمه نصرت‌الله پورافکاری. - تهران: شهرآب: آینده‌سازان، ۱۳۸۲.	
۷۰۲ ص.؛ جدول.	
ISBN 964.314.049.0	
فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.	
عنوان اصلی:	Shorter oxford textbook of Psychiatry, 4th. ed. 2001.
۱. روانپزشکی. الف. میو، ریچارد Mayona, Richard ب. کاونن، فیلیپ Cowen, Philip ج. پورافکاری. نصرت‌الله. ۱۳۲۱ - مترجم. د. عنوان. ه. عنوان: روانپزشکی آکسفورد.	
۹۱۶/۸۹	RC۴۵۴ / گ ۸ د ۴
م ۸۱-۳۷۹۱۲	کتابخانه ملی ایران

مراکز پخش:

مرکز پخش انتشارات شهرآب: تهران، خیابان انقلاب، خیابان اردیبهشت، کوچه بهشت آیین، پلاک ۴۲، طبقه اول، کدپستی: ۱۳۱۴۹

تلفن و نمابر: ۶۴۰۲۰۵۴

فروشگاه مرکزی انتشارات شهرآب: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، مجتمع فرهنگی فروزنده، پلاک ۳۲۲

تلفن: ۶۶۹۶۱۱۰۰ فکس: ۶۶۹۶۱۱۰۱

فروشگاه شماره ۲ انتشارات شهرآب: تهران، خیابان انقلاب، ضلع جنوب شرقی میدان، بازار بزرگ کتاب، طبقه پایین همکف، پلاک ۱۵

تلفن: ۶۶۴۹۷۵۲۶

فروشگاه آینده‌سازان: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، مجتمع فرهنگی فروزنده، پلاک ۳۰۵

تلفن: ۶۶۴۱۷۳۱۶

فهرست مطالب

فصل ۱

نشانه‌ها و علائم اختلال روانی ۱

فصل ۲

ارزیابی ۲۱

فصل ۳

اخلاق و حقوق مدنی ۵۳

فصل ۴

طبقه‌بندی در روانپزشکی ۶۳

فصل ۵

سبب‌شناسی ۷۷

فصل ۶

رویکردهای مبتنی بر قرائن در روانپزشکی ۱۰۵

فصل ۷

شخصیت و اختلال شخصیت ۱۱۵

فصل ۸

واکنشی نسبت به تجارب استرس‌آمیز ۱۳۹

فصل ۹

اضطراب و اختلالات وسواسی - جبری ۱۶۳

فصل ۱۰

اختلالات شبه جسمی و تجزیه‌ای ۱۸۹

فصل ۱۱

اختلالات خلقی ۲۰۳

فصل ۱۲

اسکیزوفرنی و اختلالات اسکیزوفرنی مانند ۲۴۹

فصل ۱۳

علائم پارانوئید و سندرم‌های پارانوئید ۲۸۷

فصل ۱۴

بیماری‌های اعصاب و روان و اختلالات خواب ۳۰۱

فصل ۱۵

اختلالات خوردن ۳۳۳

فصل ۱۶

روانپزشکی و پزشکی ۳۴۳

فصل ۱۷

خودکشی و خودآزاری عمدی ۳۷۹

فصل ۱۸

سوء مصرف الکل و داروها ۴۰۱

فصل ۱۹

مسائل مربوط به میل جنسی و هویت جنسی ۴۳۷

فصل ۲۰

روانپزشکی سالمندی ۴۶۱

فصل ۲۱

داروها و سایر درمان‌های فیزیکی ۴۸۳

فصل ۲۲

درمان روانشناختی ۵۴۳

فصل ۲۳

خدمات روانپزشکی ۵۷۹

فصل ۲۴

روانپزشکی کودک ۶۰۳

فصل ۲۵

ناتوانی یادگیری (عقب‌ماندگی ذهنی) ۶۵۵

فصل ۲۶

روانپزشکی قانونی ۶۷۷

به نام آن که جان را فکرت آموخت

سخن ناشر

با توکل به الطاف بی‌بدیل یکتای بی‌همتا در عرصه خدمات فرهنگی از طریق نشر آثار علمی گام نهاده و بر این هدف شهرآب را بنیانهادیم.

اهمیت امر نشر را همگان معترف‌اند و سهم نشر در اعتلای فرهنگ جوامع را مؤمن.

امید آن که اهلیت را مشمول باشیم و بتوانیم در مهنه فرهنگ پیشبرد اهداف متعالی آن گامی هرچند کوتاه برداریم.

به‌انگیزه تنویر، دست در نشر آثاری خواهیم بُرد تا زمینه‌های منطقی از نظر بازده فرهنگی ساخته باشیم.

شان طبع و نشر کتب را ارجح دانسته برنامه‌ریزی شهرآب را برآن اساس در دیدگاه اصلی قرار داده‌ایم.

داعیه کمال یا به دیگر گفته بی‌نقصی را نداریم و با این اعتراف دست طلب سوی آگاهان کشیده‌ایم.

نقد آثار منتشره شهرآب، از سوی هرآنکس را که به فرهنگ و گسترش آن عنایتی است به انتظار نشسته‌ایم و صمیمانه معتقد به این اصل معتنم هستیم که هدایت دلسوزانه کسان اهل بزرگترین دستاویز، دستیابی به اهداف متعالی است.

انتشارات شهرآب

علی‌اکبر تورانیان

پیشگفتار ویراست چهارم

در حالیکه بر تعداد فهرست‌ها، جدول‌ها، و سایر امکانات معرفی مطالب بطور فشرده‌تر افزوده‌ایم.

این نخستین ویرایشی است که بدون اشتراک دکتر دنیس گات که بازنشسته شده است، تهیه گردیده است. ما سهم عمده‌ای را که او در موفقیت ویرایش‌های قبلی، از طریق دانش و کیفیت بالای نگارش داشته است می‌ستاییم.

پیگیری ردپای افزایش سریع منابع روانپزشکی برای سه نفر مؤلف یک کتاب بطور فزاینده مشکل‌تر می‌گردد. در این ویرایش در بازنگری چندین فصل مشاورین خاصی ما را کمک کرده‌اند، اسامی آن‌ها در صفحه بعد آمده است. همکاران دیگری که ما را یاری داده‌اند مشتملند بر دکتر Sidney Crown، پروفیسور Richard Green، دکتر David Julier، دکتر Frank Margison، پروفیسور Robin Jacoby، و آقای Mark Underwood. همچنین از خانم Wendy Swift به خاطر کمک قابل ملاحظه در آماده سازی متن سپاسگزاریم.

بالاخره، ما توجه خوانندگان خود را برای استفاده از ضمائر "he" و "she" که به پیشنهاد خانم Swift صورت گرفت جلب می‌کنیم. توضیح آن در صفحه نخست فصل اول آمده است.

M.G.

R.M.

P.C.

این کتاب چهارمین ویرایش درسنامه روانپزشکی آکسفورد است. اسم کتاب در این ویرایش با در نظر گرفتن چاپ درسنامه نوین روانپزشکی آکسفورد که دو جلدی و جامع‌تر و مفصل‌تر است از این کتاب است تغییر یافته است. کتاب حاضر شرح فشرده‌ای از روانپزشکی بالینی است و به عنوان درسنامه پایه برای کسانی که در روانپزشکی آموزش می‌بینند تهیه شده است در عین حال متن پیشرفته برای دانشجویان پزشکی و روانشناسی بالینی، پزشکان عمومی و سایر کسانی است که کار آن‌ها با معلومات روانپزشکی ارتباط دارد.

تمام متن و منابع بطور گسترده مورد بازنگری قرار گرفته‌اند. فصول جدیدی در زمینه "روانپزشکی مبتنی بر قرائن" و نیز "اخلاق و قانون" افزوده شده است. فصل اخیر حاوی مطالب جدیدی در مورد اخلاق و مطالب بازنگری شده در مورد قانون است که قبلاً در فصلی مجزا آمده بود. عناوین مربوط به اختلالات تجزیه‌ای و اختلالات شبه جسمی، که قبلاً در فصول مجزائی منظور شده بودند، در فصل جدیدی تماماً توصیف شده‌اند. فصل دوم با عنوان "ارزیابی" تغییر نام یافته و برای منظور نمودن ارزیابی در روانپزشکی جامعه‌نگر و نیز کار در بیمارستان، گسترده‌تر شده است. در سراسر کتاب سعی کرده‌ایم سبک ویرایش‌های قبلی را حفظ کنیم

مشاورین فصل‌ها

از همکاران زیر که در بازنگری قسمت‌های عمده این کتاب ما را راهنمایی کردند سپاسگزاریم.

Max Marshall	مدرس ارشد بالینی، کالج کینگ لندن	Gwen Adshead	مشاور و مدرس ارشد افتخاری در رواندزماتی قانونی، بیمارستان برادموور
Jenny McCleery	مدرس در روانپزشکی جامعه‌نگر، دانشگاه منچستر	Michael Crawford	کالج امپریال، لندن
Eugene Paykel	مدرس بالینی، دانشگاه آکسفورد	Anke Ehlers	پروفسور پسیکوپاتولوژی تجربی، انستیتوروانپزشکی، لندن
Dermot Rowe	پروفسور روانپزشکی، دانشگاه کامبریج	Christopher Fairburn	پروفسور روانپزشکی، دانشگاه آکسفورد
Hugh Series	روانپزشک مشاور، مرکز ناتوانی یادگیری آکسفورد شایر	Nick Fox	گروه پژوهش دمانس، انستیتو نورولوژی UCL، لندن.
Gregory Stores	پروفسور اعصاب - روان رشد، دانشگاه آکسفورد	John Geddes	فلوئید رشد پژوهش بالینی، دانشگاه آکسفورد
Jason Warren	گروه پژوهش دمانس، انستیتونورولوژی UCL، لندن	Richard Harrington	پروفسور روانپزشکی کودک و نوجوان، دانشگاه منچستر
Sarah Welch	روانپزشک مشاور و مدرس ارشد افتخاری بتلم رویال NHT مراقبت	Paud Harrison	پروفسور روانپزشکی، دانشگاه آکسفورد
Kevan Wylie	روانپزشک مشاور، NHT تراست بهداشت جامعه شفیلد	Tony Hope	پروفسور اخلاق روانپزشکی، دانشگاه آکسفورد
		Matthew Hotopf	

پیشگفتار ویراست اول

شرح داده شده است. تفکیک فصول در مورد اصول کلی درمان و روش‌های خاص ایجاب می‌کند که مطالعه کننده برای کسب اطلاعات کامل در مورد درمان یک اختلال به بیش از یک فصل مراجعه نماید. معیذاً ترکیب فوق‌الذکر به این دلیل ترجیح داده شده است که یک روش درمانی ممکن است در معالجه چندین سندرم مورد استفاده قرار بگیرد. مثلاً داروهای نورولپتیک در معالجه مانی و اسکیزوفرنی به کار می‌روند، و رواندرمانی حمایتی در بسیاری از اختلالات، جزئی از درمان شناخته می‌شود.

در این کتاب فصل مجزایی برای تاریخ روانپزشکی منظور نشده است. در عوض، در فصل‌های مختلف تاریخچه کوتاهی در مورد موضوع مورد بحث داده شده است. مثلاً فصل مربوط به خدمات روانپزشکی حاوی مرور تاریخی کوتاه از مراقبت روانی می‌باشد، و فصل مربوط به شخصیت‌های غیرعادی نیز شامل اطلاعاتی در مورد پیدایش نظریه‌های مختلف در این مورد است. نظر مؤلفین این است که در یک کتاب درسی، نکات تاریخی وقتی مفیدتر خواهد بود که به عقاید جدید ربط داده شود. مطالب تاریخی این کتاب را می‌توان با مطالعه یکی از کتاب‌های تاریخ روانپزشکی نظیر کتاب Ackerknecht (۱۹۶۸) یا Bynum (۱۹۸۳) تکمیل نمود.

چگونگی استفاده از منابع را نیز در این کتاب باید توضیح دهیم. چون این کتاب به عنوان یک کتاب تخصصی مقدماتی تدوین شده است، برای تک تک عباراتی که امکان داشت با قرآینی آن‌ها را تقویت نمود، منبعی معرفی نکرده‌ایم. به جای آن کلاً از دو اصل پیروی نموده‌ایم: برای اظهارات متناقض منابعی معرفی کرده‌ایم و نیز برای مطالبی که از نظر موضوعی می‌توانند جالب توجه باشند. البته مناسب دیدیم که در چنین کتاب مقدماتی منابع انگلیسی - آمریکایی را معرفی نمائیم. به تمام دلایل فوق ممکن است پوشش منابع ناچور به نظر برسد، اما - همان طور که گفتیم در نوشتن کتاب تصور ما این بوده است که دستیار روانپزشکی از این کتاب به سوی کتاب‌های جامع‌تری که حاوی منابع مفصل‌تری باشند روی خواهد آورد. پیشنهاد منابع برای مطالعه بیشتر در انتهای هر فصل آمده است.

مایکل گیلدر

دنيس گات

[و] ریچارد مه یو

این کتاب در درجه اول به عنوان یک کتاب درسی مقدماتی برای دستیاران روانپزشکی نوشته شده است، معیذاً، برای دانشجویان پزشکی بالینی نیز کتاب جامعی می‌تواند باشد. امیدواریم روانپزشکانی که آموزش خود را سال‌ها قبل تکمیل کرده‌اند، پزشکان عمومی و سایر اطباء نیز آن را منبعی مفید برای مرور و مراجعه بیابند.

موضوع کتاب روانپزشکی بالینی است. در سال‌های اخیر فوق تخصص‌های روزافزونی نظیر روانپزشکی کودک و نوجوان، روانپزشکی قانونی، و روانپزشکی عقب ماندگی ذهنی پدید آمده است. این کتاب بطور عمده مربوط به روانپزشکی عمومی است، اما فصل‌هایی در مورد فوق تخصص‌ها نیز دارد. در تمام کتاب سعی ما بر این بوده است که مقدمه‌ای برای هر موضوع ارائه کنیم تا شرحی کامل و مستند. تصور می‌شود که دستیار روانپزشکی به کتاب‌های جامعی نظیر Handbook of Psychiatry (شماره ۱۹۸۲) و نیز کتاب Comprehensive Textbook of Psychiatry (Kaplan کاپلان و همکاران ۱۹۸۵) و کتاب‌های تخصصی در زمینه‌های مختلف روانپزشکی مراجعه خواهد کرد. در بعضی فصل‌ها به منابع علوم پایه نظیر روانشناسی، ژنتیک، بیوشیمی، و فارماکولوژی اشاره شده است. بحث درباره این موضوعات براساس این فرض بوده است که مطالعه کننده پیشاپیش اطلاعاتی در مورد آن‌ها دارد. فصل‌های مربوط به درمان روانپزشکی به دو گروه تقسیم شده است: اولاً، سه فصل بطور کامل به درمان و اصول کلی آن اختصاص یافته است. در این گروه، فصل ۱۷ بیشتر با درمان دارویی و الکتروشوک درمانی مربوط است. در فصل ۱۸ درمان‌های روانشناسی شرح داده شده‌اند؛ و در فصل ۱۹ در مورد سازمان خدمات توان بخشی و مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات روانپزشکی مزمین بحث شده است. ثانیاً، فصل‌های مختلفی در مورد سندرم‌های خاص وجود دارد که در هر کدام قسمتی نیز به درمان اختصاص یافته است. در این فصول، درمان بطور کلی در دو قسمت مورد بحث قرار گرفته است. در قسمت نخست، به قرآینی که درمانی خاص در معالجه سندرمی خاص مؤثر است، پرداخته‌ایم. در قسمت دوم (زیر عنوان مدیریت) مطالب عملی در درمان، نظیر روش‌های استفاده از درمان‌های خاص به تنهایی یا توأم با روش‌های دیگر در مراحل مختلف بیماری

پیشگفتار ویراست دوم

به سندرم‌های بالینی، معرفی پیشرفت‌ها در معلومات و کار
(روانپزشکی): و اصلاح خطاها.
در آماده‌سازی چاپ دوم از کمک بی‌دریغ افراد زیر برخوردار بوده‌ایم:

در این چاپ اهداف اساسی و رویکرد کلی همان است که در چاپ اول
بود است، اما متن آن به وسعت مورد تجدید نظر قرار گرفته است. این
بازنگری با سه هدف صورت گرفته است: استفاده از آخرین سیستم‌های
طبقه‌بندی، یعنی پیش نویس ICD-10 و DSM-III-R، در فصول مربوط

Dr. D. H. Clark
Dr. P. J. Cowen
Dr. K. E. Hawton
Dr. K. E. Jones
Professor P. Mc Guffin
Dr. G. Stores
اکسفورد ۱۹۸۸

Dr. I. B. Glass
Dr. A. Hope
Mr. A. C. Jones
Professor D. Shaffer
Professor Sir David
Weatherall

M. G.
D. G.
R. M.

پیشگفتار ویراست سوم

چاپ سوم این کتاب به منظور استفاده از معلومات و پیشرفت‌های تازه که از چاپ دوم کتاب به بعد گزارش شده‌اند به وسعت مورد بازنگری قرار گرفته است. چاپ حاضر آخرین تجدید نظر در طبقه‌بندی بین‌المللی بیماری‌ها (ICD-10) و راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM-IV) را در بر می‌گیرد. حداقل تغییرات در فصول ۱ و ۲، به ترتیب در زمینه علائم و نشانه‌ها و روش بالینی، به عمل آمده است؛ بیشترین بازنگری در فصل ۴ که در چاپ فعلی و اختلالات وابسته به استرس و تطابق مربوط می‌گردد، و فصل ۱۹ که به شرح خدمات روانپزشکی اختصاص دارد، صورت گرفته است. در فصول دیگر، تغییرات لازم به منظور روز آمد کردن آن‌ها ضمن حفظ توصیف‌های بالینی اصلی به عمل آمده است. در این چاپ دکتر فیلیپ کوون به مؤلفین چاپ دوم پیوسته است.

در آماده‌سازی ویرایش سوم مؤلفین مورد عنایت فراوان همکاران زیر بوده‌اند:

دکتر ابل (R.S. Abell)، دکتر گون ادشید (Gwen Adshead)،
پروفسور دیوید بارلو (David Barlow)، دکتر جنیفر بارکلو (Jennifer Barraclough)،
پروفسور سیدنی بلاک (Sidney Block)، دکتر دیوید

کلارک (David Clark)، دکتر رابرت کلونینگر (Robert Cloninger)،
پروفسور جان کوپر (John Cooper)، دکتر تیم کرا (Tim Crow)، دکتر
کریستوفر فریورن (Christopher Fairburn)، دکتر ری‌فیتزپتریک
(Ray Fitzpatrick)، دکتر بیل فولفورد (Bill Fulford)، دکتر دیوید
گینی (David Geaney)، دکتر گای‌گودوین (Guy Goodvin)، دکتر
پال هریسون (Paul Harrisson)، دکتر کیت هاوتون (Keith Howton)،
دکتر تونی هوب (Tony Hope)، دکتر رابین یاکوبی (Robin Jacoby)،
پروفسور ایو جانستون (Eve Johnstone)، دکتر هارولد کسوتینک (Harold Koenig)،
پروفسور آلوین لیسمن (Alwyn Lishman)، پروفسور جوزف
لوپیکولو (Josph Lopiccolo)، دکتر ماری آن مارتین (Marie-Ann Martin)،
دکتر ماکس مارشال (Max Marshall)، پروفسور گتین مورگان (Gethin Morgan)،
پروفسور گین پیکل (Gene Paykel)، پروفسور جان راش (John Rush)، دکتر دیوید شافر (David Schaffer)،
دکتر مایکل شارپ (Michael Sharpe)، دکتر آلن استین (Alan Stein)،
دکتر گری استورز (Greg Stores)، دکتر اریک تیلور (Eric Taylor)، و پروفسور پی‌تر تایرر (Peter Tyrer).

اکسفورد ۱۹۸۸

M. G.

D. G.

R. M.

بنام خداوند جان و خرد

روانپزشکی مفید و موفق بستگی به مهارت در استفاده از آموخته‌هایی دارد که پزشک ضمن سال‌ها آموزش دیدن در این رشته از علم طب به دست می‌آورد. راه میان‌بر وجود ندارد، روانپزشکان خوب مهارت خود را بدون سال‌ها تجربه و بدون سرپرستی مستقیم استادان این رشته به دست نیاورده‌اند. کسی که خاک بیمارستان روانی نخورده و دمساز بیماران روانی نشده باشد، بعید است که حتی با مطالعه ده‌ها کتاب روانپزشکی بتواند بیماری‌های روانی را به خوبی بشناسد یا درمان کند. از طرف دیگر، هیچ رشته‌ای از علوم، از جمله علم طب را نمی‌توان بدون خواندن کتاب‌های خوب در زمینه آن آموخت. کتاب حاضر یکی از بهترین کتاب‌ها در زمینه روانپزشکی بالینی است، که هرچند برای استفاده دستیاران روانپزشکی نوشته شده است، برای سایر افراد تیم روانپزشکی - روان پرستاران، مددکاران اجتماعی، و درمانگرانی که به نحوی با مداوای بیماران سروکار دارند - همچنین پزشکان عمومی و دانشجویان پزشکی نیز قابل استفاده است.

ویراست چهارم کتاب، با بازنگری گسترده‌ای که در آن صورت گرفته است، منبع تازه و معتبری برای مطالعه روانپزشکی نوین شمرده می‌شود و انشاء الله ترجمه آن برای تسهیل و تسریع مطالعات همکاران و دانشجویان گرامی در زمینه روانپزشکی مفید و مؤثر باشد.

دکتر نصرت ا... پورافکاری

استاد روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز